

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY
(anonymizovaný opis)

Vrchní soud v Praze projednal ve veřejném zasedání dne [datum] v senátu složeném z předsedy JUDr. Zdeňka Sováka a soudců JUDr. Vladimíra Stiboříka a Mgr. Vandy Činkové odvolání obžalovaného [jméno] [příjmení], [datum narození] v [obec], a odvolání státního zástupce Krajského státního zastupitelství v [obec], podané v neprospěch tohoto obžalovaného, obojí proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích ze dne 17. 5. 2019 sp. zn. 64T 1/2019,

a rozhodl

takto:

Podle § 258 odst. 1 písm. písm. d) tr. řádu se k oběma podaným odvoláním napadený rozsudek v celém rozsahu zrušuje a podle § 259 odst. 3 tr. řádu se znovu rozhoduje tak, že

obžalovaný

[jméno] [příjmení], [datum narození] v [obec],

je vinen, že

na základě tranzitního víza pro Ruskou federaci s dobou platnosti od [datum] do [datum] dne [datum] letecky vycestoval z [obec] do Ruské federace - Rostova na [jméno], odkud pokračoval autobusem na Ukrajinu do města Doněck, kde se nacházela fronta mezi ukrajinskou armádou a ozbrojenými jednotkami tzv. Doněcké lidové republiky, přičemž hranice mezi Ruskou federací a Ukrajinou překročil dne [datum] na hraničním přechodu [příjmení] - Kurgan, kde se bez příslušného povolení po příjezdu na místo a vyzbrojení nejméně útočnou puškou AK-47 zapojil do činnosti ozbrojené skupiny, tzv. Republikánské gardy Doněcké lidové republiky, o níž věděl, že je aktivně činná ve prospěch Doněcké lidové republiky; mezi jeho činnosti patřila nejméně stráž v zákopu na frontě, dále kopání okopů, údržba zbraní, stráž u tržiště a na dalších místech v Doněcku a jeho okolí, odkud dne [datum] odcestoval autobusem přes hraniční přechod

[příjmení] - Kurgan z Ukrajiny do Ruské federace - Rostova na [jméno] a následně dne [datum] odletěl zpět do České republiky,

tedy dopustil se jednání, které bezprostředně směřovalo k tomu, aby jako občan České republiky v rozporu s jiným právním předpisem konal službu v ozbrojených silách jiného státu, přičemž k dokonání činu nedošlo,

čímž spáchal

pokus trestného činu služby v cizích ozbrojených silách podle § 21 odst. 1 tr. zákoníku k § 321 odst. 1 trestního zákoníku,

a odsuzuje se

podle § 321 odst. 1 trestního zákoníku k trestu odnětí svobody v trvání dvou let, jehož výkon se podle § 81 odst. 1 a § 82 odst. 1 tr. zákoníku podmíněně odkládá na zkušební dobu v trvání tří let.

Podle § 79 odst. 2 tr. zákoníku se obžalovanému ukládá trest ztráty vojenské hodnosti.

Odůvodnění:

1. Rozsudkem Krajského soudu v Hradci Králové - pobočka v Pardubicích byl obžalovaný [jméno] [příjmení] uznán vinným zločinem účasti na organizované zločinecké skupině podle § 361 odst. 1, odst. 2 zákona číslo 40/2009 Sb., trestního zákoníku ve znění účinném do 31. 1. 2017, a odsouzen podle § 361 odst. 2 tr. zákoníku k trestu odnětí svobody v trvání tří let, jehož výkon byl podle § 81 odst. 1 a § 82 odst. 1 tr. zákoníku podmíněně odložen na zkušební dobu čtyř let. Podle § 79 odst. 2 tr. zákoníku byl obžalovanému dále uložen trest ztráty vojenské hodnosti.

2. Uvedeného zločinu se obžalovaný dopustil podle zjištění soudu prvního stupně tím, že, na základě tranzitního víza pro Ruskou federaci s dobou platnosti od [datum] do [datum] dne [datum] letecky vycestoval z [obec] do Ruské federace - Rostova na [jméno], odkud pokračoval autobusem na Ukrajinu do města Doněck, kde se nacházela fronta mezi ukrajinskou armádou a ozbrojenými jednotkami tzv. Doněcké lidové republiky, přičemž hranice mezi Ruskou federací a Ukrajinou překročil dne [datum] na hraničním přechodu [příjmení] - Kurgan,

po příjezdu na místo a vyzbrojení nejméně útočnou puškou AK-47 se obžalovaný zapojil do činnosti ozbrojené skupiny, tzv. Republikánské gardy Doněcké lidové republiky, o níž věděl, že je aktivně činná ve prospěch Doněcké lidové republiky,

mezi činnosti obžalovaného patřila nejméně stráž v zákopu na frontě, dále kopání okopů, údržba zbraní, stráž u tržiště a na dalších místech v Doněcku a jeho okolí;

dne [datum] odcestoval autobusem přes hraniční přechod [příjmení] - Kurgan z Ukrajiny do Ruské federace - Rostova na [jméno], odkud dne [datum] odletěl zpět do České republiky,

a takto obžalovaný jednal, přestože Doněcká lidová republika, která byla vyhlášena na území Doněcké oblasti jako části suverénního státu Ukrajina v rozporu s jejím právním řádem, se prostřednictvím svých povstaleckých složek a jejich ozbrojených aktivit snažila za účelem získání nezávislosti narušit základní státní strukturu Ukrajiny,

tedy účastnil se činnosti organizované zločinecké skupiny, přičemž tento čin spáchal ve vztahu k organizované zločinecké skupině zaměřené k páčání teroristického útoku (§ 311 tr. zákoníku).

3. Proti shora citovanému rozsudku krajského soudu podali řádně a včas odvolání jak obžalovaný [jméno] [příjmení], tak výslovně v jeho neprospěch státní zástupce Krajského státního zastupitelství v [obec].

4. Obžalovaný [jméno] [příjmení] v písemném odůvodnění podaného odvolání, datovaném dnem [datum] a zpracovaném obhájcem Mgr. [jméno] [příjmení], předeslal, že jeho odvolání směřuje jak do výroku o vině, tak do výroku o trestu, a to do všech jeho částí, když obžalovaný vytýká rozsudku nesprávné právní závěry z provedeného dokazování, neboť z tohoto dokazování podle něho v žádném případě nevyplývá, že se obžalovaný účastnil činnosti organizované zločinecké skupiny tak, jak je uvedeno v odůvodnění napadeného rozsudku.

5. Obžalovaný v průběhu hlavního líčení velmi jasně zdůvodnil svoji návštěvu, je třeba zdůraznit, že zcela legální, Ruské federace, kde navštívil město Rostov na [jméno] a Ukrajinu, rodiště jeho manželky, když ve městě Doněck navštívil svého přítele [jméno] [příjmení], se kterým samozřejmě procházel celé město a na různých místech města se fotografoval.

6. Skutečnost, že obžalovaný měl na sobě různé části uniformy, nemůže být vykládána tak, že se účastnil činnosti organizované zločinecké skupiny, a to ani v případě, kdy si na místě sám pořídil různé nášivky, a ty si na uniformu připevnil. Rovněž tak skutečnost, že byl obžalovaný fotografován či filmován s různými typy zbraní, které drží místní obyvatelé, nemůže vést k závěru o spáchání předmětného trestného činu.

7. Ke skutečnostem, které jsou uvedeny v deníku obžalovaného, se obžalovaný jasně vyjádřil, že chtěl, „zaujmout“, když stejným způsobem obžalovaný reagoval i na další důkazy, konkrétně na fotografie a videonahrávky, které jsou součástí trestního spisu.

8. Soud zcela pominul, že při výslechu svědků - vojáků bylo opakovaně konstatováno, že při náboru tzv. nováčků, se každý snaží, vyrovnat se, účastníkům misí, tj. každý zveličuje své dosavadní zážitky, či si vymýšlí různé skutečnosti, aby ostatní vojáky zaujal.

9. Pokud například na straně 4 pod bodem 16. písemného odůvodnění napadeného rozsudku soud konstatuje videonahrávky, ve kterých obžalovaný uvádí: „...kopu okop, pak se prokopu až do [příjmení] ... to jsou moji druhové.“, pak soud zcela pominul skutečnost, že obžalovaný sám sebe filmoval na stejných místech, když při těchto záběrech konstatoval i ostřelovače, avšak pravdou bylo, že na záběru v poklidu stojí dva muži a pokoují a v žádném případě se nejednalo o místo jakýchkoliv bojů či místo, resp. záběr, ze kterého by vyplývalo to, co je obžalovanému dáváno za vinu.

10. Obžalovaný je tudíž přesvědčen, že jeho jednání nemohlo naplnit skutkovou podstatu zločinu účasti na organizované zločinecké skupině a že soud zcela nesprávně a k tíži obžalovaného vyložil provedené důkazy.

11. Obžalovaný tedy setrval na tom, aby byl zproštěn obžaloby, s tím, že bližší odůvodnění jednotlivých výhrad, tj. vad předmětného rozsudku, doplní ve lhůtě jednoho měsíce.

12. Dne [datum] bylo Vrchnímu soudu v Praze prostřednictvím Krajského soudu v Hradci Králové - pobočky v Pardubicích doručeno písemné podání datované dnem [datum] a výslovně označené jako vyjádření obžalovaného k „odůvodnění odvolání“ Krajského státního zastupitelství v [obec] ze dne 28. 6. 2019 č. j. 1KZV 26/2017-145.

13. Obžalovaný předeslal, že sám proti rozsudku krajského soudu podal odvolání dne [datum], když z odvolání Krajského státního zastupitelství v [obec] (zjistil), že stále setrvává na svém závěru, že jednání obžalovaného naplňuje skutkovou podstatu zločinu teroristického útoku.

14. V odvolání jsou konstatovány stejné skutečnosti jako v obžalobě (poslední odst. strany 1 a první odst. strany 2), když následně odvolání obsahuje obecné formulace o terorismu, a po těchto obecných konstatováních následuje úvaha státního zástupce o tom, že, obžalovaný byl na svou činnost (míněno teroristický útok) bezprostředně připraven, když vyzbrojen automatickou zbraní (samopalem) s ostrými náboji vykonával spolu s dalšími příslušníky tzv. Republikánské gardy Doněcké lidové republiky řadu dnů službu v zákopech frontové linie, která se nacházela

v postavení vzdáleném jen několik málo stovek metrů naproti frontové linii držené Armádou Ukrajiny“

15. Po tomto tvrzení odvolání obsahuje další obecná tvrzení zakončená tím, že státní zástupce požaduje, aby byl napadený rozsudek zrušen a následně obžalovaný uznán vinným pro zločin teroristický útok ukončený ve stadiu pokusu.

16. V průběhu řízení bylo videonahrávkami jasně prokázáno, že frontová linie se nenacházela několik stovek metrů od místa, kde se obžalovaný zdržoval, neboť pokud by tomu tak bylo, musel by být obžalovaný již při první návštěvě tohoto místa, „zastřelen“. Nehledě na to, že opakované postávání a pokuřování většího počtu osob na tomto místě v žádném případě nepodporuje tvrzení obžaloby.

17. Obžalovaný uvedl a prokázal, že se celý život zajímá o vojenství a ve spise jsou založeny fotografie s různými zbraněmi a na různých místech. Je tedy zcela logické, že se obžalovaný i na území, odkud pochází jeho manželka a kam zcela legálně přijel za svým známým, nechal vyfotografovat s různými typy zbraní.

18. Tvrzení o tom, že se obžalovaný zapojil, „do činnosti ozbrojené skupiny separatistických občanů a dalších, případně i cizozemských bojovníků“ je ničím nepodložené a tato pouhá fráze nemá žádnou oporu v provedeném dokazování, neboť o, „cizozemských bojovnicích“ nebyl předložen či proveden žádný důkaz.

19. Odvolání státního zástupce je tedy podle obžalovaného pouze dalším krokem k podpoře tvrzení o tom, že se obžalovaný dopustil zločinu teroristického útoku, když ani soud se s tímto tvrzením neztotožnil.

20. V rámci veřejného zasedání, konaného o podaných odvoláních Vrchním soudem v Praze, obhájce obžalovaného [jméno] [příjmení] shora uvedenou argumentaci rozvedl, popřípadě dále doplnil. Zdůraznil, že hlavním problémem ve věci je výkladová otázka, jak na jednání obžalovaného nahlížet. To, z čeho vycházel nalézací soud, jsou důkazy, které si pořídil sám obžalovaný, a to fotografie, videozáznamy, deník atd. Obhájce poukázal na výpovědi svědků – vojáků, kteří hovořili o tom, že kdo nastupuje do armády, velmi touží po tom nastoupit do praporu, protože každý chce zaujmout. Nalézací soud uvedl, že obžalovaný zveličoval, nebylo řečeno, v jakém rozsahu, ale tato zásadní poznámka je v odůvodnění rozsudku jednoznačně uvedena, což potvrzují i znalecké posudky. Mezi důkazy je deník, který si obžalovaný psal, zda je to, co je v něm uvedeno, pravdivé, neumí nikdo posoudit. Jsou tam též fotografie, kde je obžalovaný focen se spoustou důstojníků, generálů atd.

21. Obhájce dále poukázal na to, že obžalovaný má zálibu v tom, vždy někde vystoupit a nechat se vyfotit v příslušné uniformě, kterých má obžalovaný stovky. To, že někdo jede do Ruska a posléze navštíví lokalitu, ze které je jeho manželka, je legální. Existují fotografie, kde je obžalovaný vyfocen v maskáčích se zbraněmi, zde se dá spekulovat, zda, když se obžalovaný takto vyfotí, kdy leží na zemi a hovoří o tom, že naproti je bojová linie, zda je účasten na zločinecké organizaci, nebo zda už je terorista. Na fotografii je patrné, že vedle obžalovaného stojí dva muži a kouří, z toho je zřejmé, že to asi bojová linie není.

22. Obhájce také apeloval na zásadu in dubio pro reo. Když se obžalovaný z Ukrajiny vrátil, mluvil o tom. Celá kauza začala tím, že tehdejší velitel se dozvěděl, že obžalovaný se měl údajně pokoušet o účast v bojových legiích a velitel se bál, že by mohl dezertovat. V tu dobu obžalovaný vykonával činnost na letišti [jméno] [jméno] se zbraněmi. Obava zde tedy nebyla na místě. Není důkaz o tom, že by někdy někde bojoval. Obžalovaný má zálibu v uniformách, militarismu, kamkoli přijede, tak se vyfotí. Zde nastala složitá situace, kdy obžalovanému hrozí odsouzení, ale daná skutková podstata je těžko aplikovatelná na jednání obžalovaného. Jednání, které se stalo, bylo jedinečné, obžalovaný už nikdy nikde jinde nebyl, do ničeho se nezapojil a není třeba toto podřazovat pod trestný čin. Obhájce proto navrhl zprostit obžalovaného obžaloby.

23. Ve veřejném zasedání před senátem odvolacího soudu obžalovaný [jméno] [příjmení] k přednesu svého obhájce a v rámci svého tzv. posledního slova uvedl, že byl na Ukrajině, nepopírá to, netajil se tím. Vždy, když někam vycestuje, tak s lidmi debatuje o tom, jak to tam funguje. Na Ukrajině nebyl s úmyslem tam bojovat, vždy když někam cestuje, chodí v příslušné uniformě, líbí se mu přizpůsobovat uniformu prostředí, které navštíví. Má spousty fotek, má dobrodružný pocit, když má na sobě uniformu. Má rád militarismus, chce se přihlásit na Karlovu universitu, obor historie. Je velký sběratel uniforem, ale zbraně mít nemůže. Na Ukrajině byla jedinečná možnost vyfotit se s ozbrojenci, to jinde nejde. Není fanatik, který by všude chodil v uniformě, ale když může, oblékne si ji. Chodí často na akce s válečnými veterány a výsadkáři, od nich se dozvídá spoustu informací. Na Ukrajinu nešel bojovat, chtěl pouze poznat kraj, odkud pochází jeho žena.

24. Státní zástupce Krajského státního zastupitelství [obec] v [příjmení] nejprve písemným podáním, datovaným dne [datum] sdělil krajskému soudu, že v uvedené trestní věci podává v zákonné lhůtě odvolání proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích ze dne 17. 5. 2019 sp. zn. 64T 1/2019 v neprospěch obžalovaného [jméno] [příjmení], a to jak do výroku o vině, tak do výroku o trestu. Současně odvolatel požádal krajský soud o poskytnutí lhůty do pátku dne [datum] za účelem vypracování a doručení odůvodnění tohoto odvolání.

25. Avizované odůvodnění odvolání státní zástupce skutečně zaslal soudu prvního stupně písemným podáním, datovaným dnem [datum], ve kterém především podrobně reprodukoval průběh dosavadního trestního řízení, včetně výrokové části obžaloby.

26. V podané obžalobě bylo desátníkovi [jméno] [příjmení] kladeno za vinu, že v době před nástupem do služebního poměru vojáka z povolání [ulice] České republiky, jako státní občan České republiky a voják [ulice] ČR v záloze, se v přesně nezjištěnou dobu rozhodl vycestovat na území Ukrajiny a zde se připojit svojí aktivní účastí jako bojovník do bojových akcí na straně tzv. Doněcké lidové republiky a takto ji podpořit k vytvoření a uznání samostatného státu, tzv. Doněcké lidové republiky. Za tímto účelem si předem opatřil tranzitní vízum do Ruska s dobou platnosti od [datum] do [datum] a dne [datum] letecky vycestoval z [obec] do Ruské federace - Rostova na [jméno], odkud pokračoval autobusem na Ukrajinu do města Doněck, kde se nacházela fronta mezi Ukrajinou a tzv. Doněckou lidovou republikou, přičemž hranice mezi Ruskou federací a Ukrajinou překročil dne [datum] na hraničním přechodu [příjmení] - Kurgan. Po příjezdu na místo a vyzbrojení automatickou zbraní, funkčním samopalem s ostrými náboji, se obviněný zapojil do činnosti v rámci ozbrojené organizované skupiny, tzv. Republikánské gardy Doněcké lidové republiky. Mezi jeho činnosti patřila stráž v zákopu na frontě, stráž v zákopech, údržba zbraní, vykládání došlého materiálu a stráž u vjezdu a výjezdu z tržiště, kde byli vojáci tzv. Republikánské gardy Doněcké lidové republiky ubytováni. [obec] v zákopech byla vybavena různými zbraněmi, např. RPG a granáty a obviněný nosil uniformu ozbrojené organizované skupiny, tzv. Republikánské gardy Doněcké lidové republiky.

27. Takto zde obviněný působil do [datum], kdy se rozhodl vrátit zpět do České republiky. Během svého působení v rámci ozbrojené organizované skupiny, tzv. Republikánské gardy Doněcké lidové republiky v období od [datum] do [datum] byl účasten ostřelování, kdy se účastnil bojové činnosti v úmyslu způsobit případně protivníkům tzv. Doněcké lidové republiky, zejména občanům Ukrajiny, zranění či smrt, kdy tzv. Doněcká lidová republika na protiprávně administrativně a vojensky okupovaných a ovládaných částech území suverénního státu Ukrajina v příkrém rozporu se suverenitou a právním řádem tohoto státu, za použití násilných akcí se snaží narušit základní politickou, hospodářskou a sociální strukturu Ukrajiny, kdy tento ozbrojený konflikt je veden proti vládě, ale i jinému orgánu veřejné moci Ukrajiny za tím účelem, aby strpěla ovládnutí části svého státního území, zejména v oblasti Doněcka, a umožnila vytvoření samostatné Doněcké lidové republiky v rozporu s mezinárodním právem. Toto jeho jednání vyšlo najevo později u Vojenského útvaru [číslo] [obec], kde byl služebně zařazen.

28. Toto počínání obžalovaného bylo obžalobou kvalifikováno jako zločin teroristického útoku podle § 311 odst. 1 písm. a), odst. 3 písm. a) tr. zákoníku, účinného do 31. 5. 2015, s přihlédnutím k § 313 tr. zákoníku, účinného rovněž do [datum].

29. Objektem trestného činu teroristického útoku je především ústavní zřízení a obranyschopnost České republiky, demokratické principy, na nichž je republika založena, základní hospodářská struktura státu, jakož i život a zdraví obyvatel republiky. Ve spojení s ustanovením § 313 tr. zákoníku je ochrana podle § 311 tr. zákoníku poskytována též cizímu státu, v daném případě Ukrajině.

30. Terorismus je jednou z nejhorších a společensky nejškodlivějších forem mezinárodního organizovaného zločinu. Je hrozbou pro demokracii, svobodný výkon lidských práv, hospodářský a společenský rozvoj. Po událostech ze dne [datum] se boj proti terorismu stal jedním z prioritních cílů Evropské unie. Ustanovení § 311 je naplněním závazku, který Česká republika přijala vstupem do Evropské unie. Z členství vyplývá povinnost aplikovat pravidla přijímaná orgány Unie. Jedním z nich je i rámcové rozhodnutí Rady EU o boji proti terorismu.

31. Z hlediska objektivní stránky zahrnuje skutková podstata trestného činu teroristického útoku velice širokou škálu jednání. Jedná se o taxativní výpočet odpovídající požadavkům rámcového rozhodnutí Rady o boji proti terorismu. Objektivní stránka v případě skutkové podstaty podle § 311 odst. 1 písm. a) tr. zákoníku spočívá v provedení úmyslného útoku na život nebo zdraví člověka, přičemž takový útok může být proveden násilím, lstí nebo jakýmkoli jiným, život nebo zdraví ohrožujícím způsobem. Pachatel musí samozřejmě jednat s cílem způsobit smrt nebo těžkou újmu na zdraví. K usmrcení nebo způsobení těžké újmy na zdraví však dojít nemusí. Formulace provede útok, nasvědčuje tomu, že zákonodárce předpokládal, že pachatel s jednáním bezprostředně ohrožujícím život člověka již započal. Jinak řečeno, jeho jednání je ve fázi pokusu o usmrcení jiného.

32. Podle názoru státního zástupce byl provedeným dokazováním v obžalobě uvedený skutek v plném rozsahu prokázán. Provedené důkazy vytváří logický, ničím nenarušený řetězec. Jeho pečlivým vyhodnocením pak státní zástupce dospěl k závěru, který též vyjádřil ve své závěrečné řeči před nalézacím soudem, že v celém trestním řízení v předmětné věci nebyl opatřen žádný důkaz, který by svědčil o tom, že obžalovaný provedl zmiňovaný útok. Na takovou situaci a svou činnost však byl bezprostředně připraven, když vyzbrojen automatickou zbraní (samopalem) s ostrými náboji vykonával spolu s dalšími příslušníky tzv. Republikánské gardy Doněcké lidové republiky řadu dnů službu v zákopech frontové linie, která se nacházela v postavení vzdáleném jen několik málo stovek metrů oproti frontové linii, držené Armádou Ukrajiny. S tím, že v případě vývoje situace na frontové linii takový útok provede, pak byl zcela srozuměn. Od počátku jeho pobytu na území tzv. Doněcké lidové republiky se sám, vědomě, dobrovolně a aktivně zapojil do činnosti ozbrojené skupiny separatistických občanů a dalších, případně i cizozemských bojovníků v Doněcké oblasti svrchovaného státu Ukrajina, usilující o odtržení této oblasti od Ukrajiny a vytvoření samostatné Doněcké lidové republiky, tzv. Republikánské gardy Doněcké lidové republiky. Jeho jednání se tak nacházelo ještě ve vývojové fázi pokusu, když k jeho dokonání nedošlo.

33. Z těchto důvodů bylo třeba podle odvolatele stíhané jednání posoudit mírněji, než jak tomu bylo v podané obžalobě, tedy jako pokus zločinu teroristického útoku podle § 21 odst. 1 tr. zákoníku k § 311 odst. 1 písm. a), odst. 3 písm. a) tr. zákoníku, účinného do 31. 5. 2015, s přihlédnutím k § 313 tr. zákoníku, účinného do 31. 5. 2015. Bylo však skutečně jen dílem náhody, že nedošlo v případě obžalovaného k provedení útoku a tím i k dokonání stíhaného zločinu.

34. S poukazem na všechny výše uvedené skutečnosti se státní zástupce neztotožnil s právní kvalifikací stíhaného skutku, uvedenou ve výroku napadeného rozsudku, neboť ji nepovažoval za přílehavou. Pokud jde o právní posouzení skutku jako zločinu účasti na organizované zločinecké

skupině podle § 361 odst. 1, odst. 2 tr. zákoníku ve znění do [datum], pak se svou povahou musí jednat o jednání pachatele, které má povahu pouze podpůrného charakteru vůči činnosti organizované zločinecké skupiny. Ustanovení § 361 odst. 1 v alinea 2 ve znění do [datum] prohlašuje za dokonaný trestný čin i pouhé členství v organizované zločinecké skupině, když postihuje již účast na činnosti takové skupiny, lze si však představit i aktivnější formu účasti na činnosti organizované zločinecké skupiny, aniž by takovým jednáním pachatel naplnil znaky některého jiného úmyslného trestného činu. Může jít např. o osobu, která pro zločinné spolčení, resp. jeho některé členy, zabezpečuje některé práce nebo služby, např. ekonomické nebo právní poradenství apod., viz [příjmení], P. a kol. Trestní zákoník II. § 140 až 421. Komentář. 1. vydání Praha: C.H.Beck, 2010, 2011 s .

35. V případě jednání obžalovaného se však jednalo o cílené úmyslné aktivní zapojení se do bojové činnosti nelegálně ozbrojené skupiny separatistických občanů v Doněcké oblasti svrchovaného státu Ukrajina, usilující o násilné nelegální odtržení této oblasti od Ukrajiny a vytvoření samostatné Doněcké lidové republiky. Obžalovaný úmyslně dobrovolně vstoupil do tzv. Republikánské gardy Doněcké lidové republiky, znal její cíle i důvod jejího vytvoření a existence, plnil rozkazy nadřízených příslušníků této gardy, službu vykonával s automatickou hromadně účinnou zbraní – útočnou puškou vzor AK-47 s ostrou municí. Toto jeho jednání podle názoru státního zástupce naplnilo všechny zákonné znaky zločinu teroristického útoku podle § 311 odst. 1 písm. a), odst. 3 písm. a) tr. zákoníku, ve znění účinném do 31. 5. 2015, s přihlédnutím k § 313 tr. zákoníku, ve znění do [datum]. Jednání bylo ukončeno ve stadiu pokusu podle § 21 odst. 1 tr. zákoníku, ve znění do [datum].

36. Státní zástupce s poukazem na všechny uvedené skutečnosti navrhl, aby Vrchní soud v Praze jeho odvolání vyhověl, z tohoto podnětu napadený rozsudek zrušil a následně sám nově rozhodl tak, že se obžalovaný des. [jméno] [příjmení] uznává vinným pro skutek blíže popsany v podané obžalobě, kvalifikovaný jako zločin separatistického útoku podle § 311 odst. 1 písm. a), odst. 3 písm. a) tr. zákoníku, účinného do 31. 5. 2015, ukončený ve stadiu pokusu podle § 21 odst. 1 tr. zákoníku, s přihlédnutím k § 313 tr. zákoníku, účinného do 31. 5. 2015, a odsuzuje se podle § 311 odst. 3 tr. zákoníku, ve znění do [datum] za použití § 58 odst. 1, odst. 5 tr. zákoníku k nepodmíněnému trestu odnětí svobody v trvání tří let, se zařazením do věznice s ostrahou podle § 56 odst. 2 písm. a) tr. zákoníku. Dále se obžalovanému ukládá trest ztráty vojenské hodnosti podle § 79 odst. 1, odst. 2 tr. zákoníku.

37. Intervenující státní zástupkyně Vrchního státního zastupitelství v [obec], přítomná veřejnému zasedání Vrchního soudu v Praze konaném o obou podaných odvoláních, v celém rozsahu odkázala na písemné vyhotovení odvolání, ocitovala podstatné pasáže v něm obsažené a učinila shodný závěrečný návrh.

38. Vrchní soud v Praze v procesním postavení soudu odvolacího především shledal, že soud prvního stupně v hlavním líčení velmi pečlivě a plně zákonnou formou provedl všechny pro náležité zjištění skutečného stavu věci, procesním postupem plně korespondujícím s obsahem ustanovení § 2 odst. 5 tr. řádu, potřebné, reálně dostupné důkazy. To ostatně nade vší pochybnost potvrzuje i skutečnost, že žádná ze stran tohoto trestního řízení neuplatnila před senátem odvolacího soudu pro samotné odvolací řízení a v jeho rámci jakýkoliv návrh na doplnění stávajícího dokazování.

39. Odvolací soud po uvedeném zjištění přezkoumal z podnětu odvolání obžalovaného [jméno] [příjmení] a z podnětu odvolání státního zástupce Krajského státního zastupitelství v [obec] podle § 254 odst. 1 tr. řádu zákonnost a odůvodněnost všech oddělitelných výroků napadeného rozsudku soudu prvního stupně a zabýval se rovněž správností postupu řízení, které vydání těchto výroků předcházelo. Pro úplnou a ničím nezkrácenou představu Vrchní soud v Praze v této souvislosti podotýká, že odvolání státního zástupce hodnotil jako podané nejen

v neprospěch obžalovaného [jméno] [příjmení], jak odvolatel výslovně ve svém písemném podání uvedl, ale též ve prospěch obžalovaného.

40. Státní zástupce se totiž kromě návrhu na zpřísnění trestu odnětí svobody, který byl obžalovanému soudem prvního stupně uložen, domáhal rovněž toho, aby bylo jednání pachatele právně posouzeno shodně s podanou obžalobou jako zločin teroristického útoku podle ust. § 311 odst. 1 písm. a), odst. 3 písm. a) tr. zákoníku, účinného do 31. 5. 2015, s přihlédnutím k § 313 tr. zákoníku, rovněž účinného do 31. 5. 2015, na rozdíl od této obžaloby však toliko ve formě pokusu podle § 21 odst. 1 tr. zákoníku.

41. Úvodem je podle odvolacího soudu na místě připomenout, že rozsudkem Krajského soudu v Plzni ze dne 24. 2. 2017 sp. zn. 34T 16/2016 ve spojení s rozsudkem Vrchního soudu v Praze ze dne 9. 5. 2017 sp. zn. 10 To 38/2017 byl obv. J. S. uznán vinným pokusem zločinu podpory a propagace terorismu podle § 21 odst. 1, § 312e odst. 3 písm. a) tr. zákoníku ve znění novely provedené zák. č. 455/2016 Sb., kterého se dopustil kromě jiného tím, že jako státní občan (pouze) České republiky poté, co na podkladě předešlého samostatného studia konvertoval k islámskému náboženství a postupně začal sympatizovat s ideologií a cíli radikální islámské teroristické organizace, označované jako Islámský stát, se rozhodl vycestovat z České republiky na území Sýrie s cílem vstoupit do řad bojovníků Islámského státu, následně tam prodělat bojový výcvik a zapojit se aktivně nejméně jako bojovník do bojových akcí na straně Islámského státu, současně si byl vědom, očekával a přijal za vlastní, že v rámci bojových akcí Islámského státu byly usmrcovány jiné osoby, tedy svou vlastní činností by způsobil protivníkům Islámského státu zranění či smrt, kdy Islámský stát vyznával extrémní interpretaci islámu a islámského práva šaría, které prosazoval prostřednictvím svých členů zejména násilnými akcemi na jím protiprávně administrativně a vojensky okupovaných a ovládaných částech území suverénních států [příjmení] arabské republiky a Irácké republiky (dále jen Sýrie a Irák) v příkrém rozporu se suverenitou a právním řádem těchto států, za použití násilných a teroristických akcí vedl nábožensky motivovanou válku proti vládám uvedených států i jiným subjektům a osobám, zejména těm, které vyznávaly jiná náboženství nebo islám v jiné podobě než té, kterou interpretoval Islámský stát.

42. Za účelem dosažení výše uvedeného cíle obviněný nejprve počal vyhledávat informace k Islámskému státu především se zaměřením na průběh výcviku bojovníků a dále možnost, co nejjednodušeji odcestovat a kontaktovat na území Sýrie bojovníky Islámského státu, následně pomocí internetu vyhledal a naplánoval trasu své cesty z České republiky přes Turecko do Sýrie, učinil prostřednictvím webové stránky rezervaci jednosměrné letenky pro svou osobu na let s odletem z [obec] a příletem do Istanbulu v Turecku a dále s odletem z Istanbulu a příletem do Gaziantepu v Turecku, částku za letenky včetně letištních tax a transakčních poplatků uhradil elektronicky platební kartou, vedenou na jeho jméno, a letenky mu byly zaslány na jeho e-mail, který zadal při rezervaci, současně prostřednictvím elektronické komunikace rezervoval pro svou osobu v Gaziantepu v Turecku motorové vozidlo, s nímž chtěl v souladu se svým plánem po příletu do Gaziantepu odjet z letiště směrem k hranici Turecka se Sýrií, kterou hodlal v nestřeženém místě překročit, a na území ovládaném Islámským státem se chtěl v syrském městě Jarabulus přihlásit k jeho bojovníkům.

43. Obviněný poté odjel z [obec] vozidlem taxi na Mezinárodní letiště [jméno] [jméno] [příjmení], z něhož odletěl do Istanbulu, odkud chtěl v souladu se svým plánem téhož dne pokračovat dalším letem do tureckého města Gaziantep a následně odtud pronajatým vozidlem do syrského města Jarabulus, avšak na letišti v Istanbulu byl ještě téhož dne kontaktován tureckými bezpečnostními orgány a při pohovoru s nimi jim vyjevil svůj výše uvedený cíl, připojit se k Islámskému státu, proto byl zadržen a příštího dne letecky deportován z Istanbulu zpět do České republiky.

44. Přitom Islámský stát byl mimo jiné označen rezolucí Rady bezpečnosti OSN [číslo] ze dne [datum] za teroristickou organizaci, měl v té době řádově desítky tisíc aktivních členů, jeho konečným cílem bylo za užívání násilných a teroristických metod i akcí, které se často vyznačují plánovitostí a koordinovaností, vytvořit rozsáhlý státní útvar - sunnitský chalífát, ideologicky vycházející z extrémní interpretace islámu a islámského práva šaría a teritoriálně zahrnující mimo jiné celé území suverénních států Sýrie a Iráku, a na územích, která aktuálně ovládá, se Islámský stát sám deklaruje jako chalífát s funkčními vnitřními hierarchickými mechanismy, zajišťujícími jak vlastní činnost samotné extrémistické teroristické organizace, tak správu obsazených území.

45. Obv. J. S. se tudíž podle právní věty shora uvedeného rozsudku nalézacího soudu dopustil jednání, které bezprostředně směřovalo k dokonání zločinu spočívajícího v tom, že jako osoba, která byla občanem České republiky, by vycestoval do jiného státu, jehož nebyl státním příslušníkem, a v němž neměl povolen trvalý pobyt, za účelem spáchání trestných činů, jejichž podstatou bylo, že pachatel v úmyslu poškodit ústavní zřízení Sýrie a Iráku, zničit základní politickou, hospodářskou a sociální strukturu Sýrie a Iráku a závažným způsobem zastrašit obyvatelstvo, hodlal provést útok ohrožující život a zdraví člověka s cílem způsobit smrt a těžkou újmu na zdraví a takový čin by spáchal jako člen organizované skupiny a způsobil by jím těžkou újmu na zdraví a smrt, dále že pachatel v úmyslu poškodit ústavní zřízení Sýrie a Iráku by jiného úmyslně usmrtil a konečně, že pachatel by se účastnil činnosti teroristické skupiny, jehož se dopustil v úmyslu uvedený zločin spáchat, avšak k jeho dokonání nedošlo.

46. V zájmu určité kontinuity odvolací soud na tomto místě podotýká, že podle dikce skutkové věty nyní napadeného rozsudku měl obžalovaný [příjmení] jednat ve skutku popsaným způsobem, přestože Doněcká lidová republika, která byla vyhlášena na území Doněcké oblasti jako části suverénního státu Ukrajina v rozporu s jejím právním řádem, se prostřednictvím svých povstaleckých složek a jejich ozbrojených aktivit snažila za účelem získání nezávislosti narušit základní státní strukturu Ukrajiny. Tato převážně spekulativní formulace, důkazně přinejmenším nedostatečně podložená a provedenými důkazy spíše vyvrácená, a to jak z pohledu záměru a úmyslu obžalovaného, tak jeho konkrétních vědomostí o předmětné problematice, má opět pochopitelně své ratio vzhledem k právní kvalifikaci, ke které nalézací soud dospěl.

47. Finální argumentaci nalézacího soudu, v podstatě shrnutou v bodě 25., že obžalovaný [příjmení] si musel být vědom toho, že Doněcká lidová republika, které vyjadřoval své sympatie, byla vyhlášena na území suverénního státu Ukrajiny a že povstalecké síly jsou ozbrojenou součástí Doněcké republiky, o čemž měly svědčit nejen jeho zmínky o aktivitách vládních i povstaleckých sil, ale i zájem obžalovaného o vojenství a jeho široké znalosti, které mimo jiné popisují ve svých výpovědích další svědci, citovaní v následujícím odstavci odůvodnění, nelze považovat za způsobitou nade vší pochybnost opodstatnit podobný závěr.

48. V písemném odůvodnění rozhodnutí v trestní věci obv. J. S. soud prvního stupně zejm. na podkladě odborného vyjádření, zpracovaného Ústavem Blízkého východu a Afriky při Filozofické fakultě Univerzity Karlovy, přehledně a instruktivně objasnil historii i současnost tzv. Islámského státu, jeho cíle a tehdejší aktuální aktivity. Příležitě připomenul, že pro svou násilnou a extrémistickou ideologii, spáchané teroristické činy, útoky namířené proti civilnímu obyvatelstvu, porušování lidských práv a mezinárodního humanitárního práva, včetně útoků vedených na náboženském a etnickém základě, vyhlazování kulturního dědictví, kontrolu významných částí území a přírodních zdrojů Iráku a Sýrie a nábor i výcvik zahraničních teroristických bojovníků, byl Islámský stát shora již zmíněnou rezolucí Rady bezpečnosti OSN [číslo] ze dne [datum] označen za teroristickou organizaci a globální a bezprecedentní hrozbu mezinárodnímu míru a bezpečnosti.

49. Zmíněná rezoluce současně důrazně odsoudila popsané aktivity Islámského státu a vyzvala členské státy, které byly schopny tak učinit, aby v souladu s mezinárodním právem podnikly a koordinovaly veškerá potřebná a možná opatření, směřující k zabránění a potlačení jeho

teroristické činnosti. Verifikovaným českým překladem textu uvedené rezoluce provedl krajský soud v rámci hlavního líčení řádně a zákonně důkaz, přičemž měl k dispozici i autentickou anglickou verzi.

50. Obdobnou problematiku řešil Krajský soud v Praze v trestní věci obviněného [příjmení] rozsudkem ze dne 14. 1. 2019 sp. zn. 3T 60/2018 ve spojení s usnesením Vrchního soudu v Praze ze dne 16. 4. 2019 sp. zn. 10To 30/2019 Odvolací soud v písemném odůvodnění svého rozhodnutí kromě jiného zdůraznil, že nalézací soud správně uvedl v příslušné právní větě písemného vyhotovení odsuzujícího rozsudku, že zvláště závažného zločinu vyhrožování teroristickým trestným činem se podle právní úpravy účinné v den vydání předmětného rozhodnutí dopustil podle § 312f odst. 1 tr. zákoníku ten, kdo vyhrožoval spácháním teroristického trestného činu. Přísnější trest v rámci tzv. kvalifikované skutkové podstaty podle § 312f odst. 2 písm. b) tr. zákoníku pachatel hrozil, jako v případě obv. J. B., spáchal-li čin uvedený v odstavci 1 tiskem, filmem, rozhlasem, televizí, veřejně přístupnou počítačovou sítí nebo jiným obdobně účinným způsobem.

51. Kromě toho vrchní soud v této souvislosti připomíná, že podle důvodové zprávy ke shora uvedené novele trestního zákoníku, provedené zákonem [číslo] která nabyla účinnosti dnem [datum], byl v odstavci prvním § 129a tr. zákoníku nově definován pojem teroristické skupiny, a to jako společenství nejméně tři trestně odpovědných osob, které má trvalejší charakter, je v něm provedena dělba činnosti mezi jeho jednotlivé členy, jeho činnost se vyznačuje plánovitostí a koordinovaností a je zaměřená na páčání trestného činu vlastizrady spáchané (ho) formou teroristického útoku nebo teroru podle § 309, trestného činu teroristického útoku podle § 311 nebo trestného činu teroru podle § 312 – dále jen, „teroristický trestný čin“.

52. Teroristickým trestným činem tak nebyla vlastizrada spáchaná formou rozvracení republiky podle § 310 tr. zákoníku nebo sabotáže podle § 314 tr. zákoníku. Podle citované důvodové zprávy byl pojem teroristického trestného činu zaveden z důvodu odkazu na tyto trestné činy na četných místech v trestním zákoníku a jednalo se tedy o tzv. legislativní zkratku.

53. V době publikace této důvodové zprávy aktuální trestní zákoník používal pojem teroristické skupiny výlučně v ustanovení § 311 odst. 2 alinea 3. V tehdejší § 361 odst. 2, odst. 3 byl používán pojem organizovaná zločinecká skupina, určená nebo zaměřená k páčání vlastizrady (§ 309), teroristického útoku (§ 311) a teroru (§ 312). Podle článku 2 odst. 1 rámcového rozhodnutí Rady 2002/475, o boji proti terorismu, se teroristickou skupinou rozuměla strukturovaná skupina více než dvou osob, existující po delší dobu, která jednala ve shodě s cílem páchat teroristické trestné činy. Strukturovanou skupinou se pak rozuměla skupina, která nebyla nahodile vytvořena za účelem bezprostředního spáchání trestného činu, její členové nemuseli mít formálně vymezené úlohy, nebyla nezbytná kontinuita členství ani rozvinutá struktura. Další definice byla obsažena v Doporučení FATF.

54. Z článku 2 odst. 2 shora citovaného rámcového rozhodnutí Rady vyplynul požadavek na postih vedení teroristické skupiny, a účasti na její činnosti. Toto jednání bylo v tehdejší době postihováno právě ust. § 361 odst. 2, odst. 3 tr. zákoníku, požadavky plynoucí z uvedeného článku však nebyly dostatečně splněny. Proto bylo přistoupeno k definici teroristické skupiny prostřednictvím znaků, charakterizujících organizovanou skupinu, které však byly doplněny znaky „trvalejší charakter“ a „zaměřením na páčání teroristických trestných činů“. Teroristická skupina je tedy určena k páčání teroristických trestných činů, což však neznamená, že by nemohla vyvíjet jiné aktivity, nemající spojitost s její teroristickou činností

55. Nově koncipovaná skutková podstata trestného činu vyhrožování teroristickým trestným činem podle § 312f tr. zákoníku vycházela ze stávajícího trestného činu teroristického útoku podle § 311 odst. 2 alinea 1 tr. zákoníku („kdo vyhrožuje teroristickým útokem“), došlo však k rozšíření trestnosti i na vyhrožování trestným činem teroru (§ 312) a vlastizrady, spáchané ve formě teroristického útoku nebo teroru (§ 310).

56. Vyhrožováním se rozuměla hrozba újmou, jejíž obsah byl konkretizován jednáním uvedeným alespoň v některém teroristickém trestném činu. Výhrůžky musely být míněny vážně, nebylo však podmínkou, aby byly způsobilé vzbudit důvodnou obavu z toho, že pachatel čin, kterým hrozí, skutečně uskuteční.

57. Český stát shledával shora uvedenou protiteroristickou legislativu, ustanovení o trestním postihu účasti v zahraničních ozbrojených konfliktech, jako dostatečnou a svému zákonnému účelu vyhovující. Vládní analýza spatřovala problém vlastně toliko a především v tom, že neexistuje oficiální definice terorismu, dále v povaze současných konfliktů a v politické situaci.

58. V uvedené analýze nalezneme kromě jiného tuto formulaci: „Český stát považuje některé nestátní ozbrojené skupiny za spřátelené s ohledem na zájmy, hodnoty a postoje republiky. Odlížit povstání, likvidaci opozice, obranu islámu proti nevěřícím a separatismus či domácí konflikt podpořený z jiné země, je takřka nemožné.“.

59. Pozornosti neušla ani složitost vztahu uvedené problematiky právě k mezinárodnímu právu s tím, že velká většina současných konfliktů nemá čistě mezinárodní nebo čistě vnitrostátní charakter. Jde o tzv. smíšené ozbrojené konflikty, kdy se z počátku vnitrostátní konflikty internacionalizují zapojením cizích států a kde se tak současně angažují státní i nestátní, domácí i zahraniční aktéři. Na aktivity zahraničních bojovníků, kteří se připojili k ozbrojené skupině tvořící některou ze stran v podobném konfliktu, tak podle zpracovatelů by měly ve většině případů paralelně dopadat právní režimy mezinárodního a vnitrostátního konfliktu.

60. Analýza byla zaslána do meziresortního připomínkového řízení Ministerstvu spravedlnosti, prozatím bez konkrétních výstupů, je však stále více zřejmé, že shora naznačený závěr není obecně považován za nepochybný, a to ani v České republice.

61. V nyní přezkoumávané trestní věci Vrchní soud v Praze shledal jak odvolání obžalovaného [jméno] [příjmení], tak odvolání státního zástupce Krajského státního zastupitelství v [obec], zčásti důvodnými potud, že napadený rozsudek krajského soudu byl podle názoru odvolacího soudu vskutku zatížen vadami, zakládajícími kasační důvody předpokládané ustanovením § 258 odst. 1 písm. d) tr. řádu Odvolací soud se ovšem naproti tomu s některými odvolacími námitkami, uplatněnými jak v odvolání obžalovaného [jméno] [příjmení], tak v odvolání státního zástupce neztotožnil.

62. Pouhé srovnání s oběma shora vzpomenutými případy vede k jednoznačnému závěru, že soud prvního stupně správně, přiléhavě a přesvědčivě, ale zároveň odpovědně a nade vší rozumnou pochybnost dovedl, že v řízení před nalézacím soudem provedenými důkazy se v žádném případě nepodařilo prokázat správnost a zákonnost právní kvalifikace, uvedené v obžalobě, a to ani v její modifikované podobě v rámci shora téměř doslovně reprodukováného odvolání, podaného státním zástupcem.

63. Odvolací soud v tomto ohledu pro stručnost a v naprostém souladu s aktuální judikaturou i praxí jak Nejvyššího, tak Ústavního soudu zcela odkazuje především na argumentaci soudu prvního stupně, obsaženou jak v bodě 41., tak v bodě 42. písemného odůvodnění napadeného rozsudku, ale i na body předcházející, předmětnou problematikou se zevrubně zabývající.

64. Soudu prvního stupně je přitom třeba především přiznat viditelnou snahu dobrat se usilovným, v hlavním líčení zákonně provedeným dokazováním takových skutkových zjištění, o kterých by naopak nevznikly jakékoliv důvodné pochybnosti.

65. Podle zjištění odvolacího soudu takto nalézací soud dostatečně spolehlivě zjistil místo, čas a prakticky všechny ostatní relevantní skutkové okolnosti závadového počínání obžalovaného [jméno] [příjmení], respektive samotného skutku, kladeného tomuto obžalovanému obžalobou za vinu, a převážně dostatečně přesně tato fakta konkretizoval v popisu skutku v rozsudečném výroku.

66. Krajský soud tak podle názoru odvolacího soudu naprosto nepochybil zjištěním, že obžalovaný [jméno] [příjmení] na základě tranzitního víza pro Ruskou federaci s dobou platnosti od [datum] do [datum] dne [datum] letecky vycestoval z [obec] do Ruské federace - Rostova na [jméno], odkud pokračoval autobusem na Ukrajinu do města Doněck, kde se nacházela fronta mezi ukrajinskou armádou a ozbrojenými jednotkami tzv. Doněcké lidové republiky, přičemž hranice mezi Ruskou federací a Ukrajinou překročil dne [datum] na hraničním přechodu [příjmení] - Kurgan, kde se po příjezdu na místo a vyzbrojení nejméně útočnou puškou AK-47 zapojil do činnosti ozbrojené skupiny, tzv. Republikánské gardy Doněcké lidové republiky, o níž věděl, že je aktivně činná ve prospěch Doněcké lidové republiky; mezi jeho činnosti patřila nejméně stráž v zákopu na frontě, dále kopání okopů, údržba zbraní, stráž u tržiště a na dalších místech v Doněcku a jeho okolí, odkud dne [datum] odcestoval autobusem přes hraniční přechod [příjmení] - Kurgan z Ukrajiny do Ruské federace - Rostova na [jméno] a následně dne [datum] odletěl zpět do České republiky.

67. V zásadě v této podobě soud prvního stupně samotná skutková zjištění ohledně objektivní stránky posuzovaného skutku shrnul pod bodem 33. písemného odůvodnění svého rozhodnutí.

68. Ze soudem prvního stupně řádně provedeného dokazování zcela nepochybně vyplývala kromě jiného také skutečnost, že obžalovaný [jméno] [příjmení] takto jednal bez jakéhokoli oficiálního pověření či povolení, což mělo jistou relevanci zejména ve vztahu k jeho aktivitám po příjezdu na místo prakticky až do jeho odjezdu zpět do České republiky Krajský soud evidentně nepovažoval vzhledem k aktuálně zvolenému právnímu posouzení skutku za potřebné tuto okolnost výslovně zdůrazňovat, což mu podle Vrchního soudu v Praze nelze mít v žádném ohledu za zlé a přičítat mu to k tíži.

69. Nálezací soud pod bodem 21. písemného odůvodnění napadeného rozsudku reprodukoval obhajobu obžalovaného, že mu občanská válka byla lhostejná a že nebyl příznivcem žádné znesvářené strany. Tato obhajoba však byla podle soudu prvního stupně vyvrácena řadou důkazů, výše popsaných, od fotografií a videí, na kterých měl zjevně obžalovaný slovně či svým přátelským chováním vyjadřovat své sympatie k povstaleckým silám, přes jeho oblečení, kterým byla ruská uniforma s nášivkami Doněcké lidové republiky, až po následnou facebookovou komunikaci.

70. V této komunikaci obžalovaný uvedl ke svému zařazení do povstaleckých sil například dne [datum]: „... jsem příslušník Doněcké národní gardy, tak mám ruskou uniformu...“, dne [datum]: „...nejvíc jsem hrdý na to, že jsem stál na té dobré straně a že jsem byl republikánský gardista Doněcké národní republiky a že jsem bojoval proti [příjmení] neoficiální vládě ...“, dne [datum] k vlajce s lebkou: „V tomhle batalionu ([obec]) jsem sloužil, pak se přejmenoval na doněcká republikánská garda...“, k fotografii skupiny mužů: „... pod tímhle člověkem (hlava Doněcké národní republiky [jméno] [příjmení]) jsem sloužil.“

71. V průběhu hlavního líčení státní zástupce předložil k důkazu text, publikovaný dne [datum] na sociální síti a koncipovaný jako rozhovor s obžalovaným o jeho působení na Ukrajině. Byť je i podle krajského soudu sporné, nakolik se jedná o skutečné vyjádření obžalovaného či tendenční článek, využívající přítomnosti obžalovaného v Doněcku a jeho fotografií, obsah článku podle nálezacího soudu odpovídá tomu, jak své působení v e-mailech či facebookové komunikaci obžalovaný popsal.

72. Podle bodu 22. ke své motivaci obžalovaný uvedl dne [datum]: „...bylo mi moc líto těch lidí, co tam trpí válkou, tak jsem chtěl trochu pomoci. [ulice] armáda tam systematicky vyvraždí (ostřeluje) nevinné civilisty...“. Kriticky se obžalovaný vyjádřil k činnosti ukrajinských vládních sil i v dalších odeslaných zprávách.

73. Skutečnou motivaci obžalovaného [jméno] [příjmení] se nálezací soud poměrně obsírně a do hloubky zabýval v bodě 39. odůvodnění, v němž kromě jiného vyvodil, že motivací obžalovaného

pro jeho cestu na Ukrajinu nebyly politické či humanitární důvody, kterými spíše svůj pobyt zpětně racionalizoval, ale touha být tam, kde se odehrávají významné vojenské aktivity, a kde se jich bude moci v nějaké míře účastnit. V tomto směru bylo podle nalézacího soudu pro obžalovaného patrně lhostejné, zda se jedná o aktivity ve francouzské cizinecké legii, v české armádě či v pro-kurdských silách v Sýrii.

74. V bodě 40. odůvodnění krajský soud reprodukoval z pohledu právního posouzení stíhaného jednání právní kvalifikaci navrhouvanou v obžalobě, aby hned v odstavci následujícím, označeném jako bod 41., vysvětlil svůj názor, proč se o takový trestný čin, tj. zločin teroristického útoku podle § 311 odst. 1 písm. a), odst. 3 písm. a) tr. zákoníku nemůže jednat.

75. V bodě 43. odůvodnění v jisté návaznosti na argumentaci shora krajský soud vyjádřil své mínění, že se nemohlo jednat ani o trestný čin služby v cizích ozbrojených silách podle § 321 odst. 1 tr. zákoníku, byť v daném případě by vzhledem k cílům, vnitřní struktuře a organizovanosti Republikánské gardy bylo možné tuto skupinu považovat za součást ozbrojených sil Doněcké republiky. Tento útvar však nelze považovat za stát, jak vyplynulo zejména z odborného vyjádření z oboru mezinárodního práva, korespondujícího i se sdělením Ministerstva zahraničních věcí ČR a Ministerstva obrany ČR. O podobnou právní kvalifikaci se proto podle nalézacího soudu jednat nemohlo, a to ani ve formě tzv. nezpůsobilého pokusu, byť soud prvního stupně připustil, že v rámci samozvané Doněcké lidové republiky lze najít některé pro stát typické znaky jako je území, vláda, parlament apod., o nichž obžalovaný podle soudu nepochybně věděl. Zřetelné přesvědčení obžalovaného v tomto směru však nebylo možno podle krajského soudu dovodit, stejně jako ohledně toho, že by obžalovaný podle svého přesvědčení konal službu v ozbrojených silách, které by – v rozporu se skutečností – považoval za ozbrojené síly státu, tzn. Doněcké lidové republiky.

76. Shora uvedenou právní kvalifikaci proto nalézací soud nepoužil, a následně v bodech 44. a 45. písemného odůvodnění svého rozhodnutí vysvětlil, z jakých konkrétních důvodů dospěl k právnímu posouzení, vyjádřenému ve výroku o vině napadeného rozsudku.

77. Podle právního názoru odvolacího soudu ovšem směr úvah Krajského soudu v Praze o možném posouzení počínání obžalovaného [jméno] [příjmení] jako trestného činu služby v cizích ozbrojených silách podle § 321 odst. 1 tr. zákoníku, shora naznačený, byl naprosto správný, odůvodněný a legitimní až do chvíle, kdy soud prvního stupně oprávněně uvažoval i o eventualitě tzv. nezpůsobilého pokusu. Zmíněnou možnost právního posouzení však v podstatě zavrhl s argumentem přinejmenším nesouladným s jednou ze stěžejných procesních zásad stávajícího českého trestního řízení, tj. zásadou in dubio pro reo, že totiž nebylo možné dovodit zřetelné přesvědčení obžalovaného o tom, že konal službu v ozbrojených silách, které – byť v rozporu se skutečností – považoval za ozbrojené síly státu, tzn. Doněcké lidové republiky.

78. Přitom celá řada důkazů, obsažených v trestním spisu, naopak jasně svědčila právě o tom, že obžalovaný se vzhledem ke své inteligenční a zkušenostní úrovni domníval, a možná byl dokonce přesvědčen o tom, že slouží v ozbrojených silách státu, konkrétně ozbrojených silách tzv. Doněcké lidové republiky.

79. Krajský soud v odstavcích 23. a 24. odůvodnění svého rozsudku přesvědčivě vysvětlil, na podkladě jakých důkazů a na nich založených zjištění dovodil, že v případě tzv. Doněcké lidové republiky se z pohledu české legislativy nejedná o stát a shledal tudíž, že nebyl naplněn jeden ze zákonných znaků základní skutkové podstaty trestného činu služby v cizích ozbrojených silách podle § 321 odst. 1 tr. zákoníku, spočívající v tom, že občan České republiky koná v rozporu s jiným právním předpisem, než je trestní zákoník, službu ve vojsku nebo ozbrojených silách jiného státu.

80. Obžalovaný [jméno] [příjmení] se domníval, resp. nebylo nade vší pochybnost prokázáno, že tomu tak nebylo, že takto jedná, přičemž podle názoru Vrchního soudu v Praze se jednalo o

klasický pozitivní omyl o normativním znaku skutkové podstaty. Takový právní omyl o normativním znaku skutkové podstaty se posuzuje podle zásad o omylu skutkovém (viz ust. § 18 tr. zákoníku) a proto je podle vrchního soudu namístě posuzovat jednání obžalovaného [jméno] [příjmení] jako pokus trestného činu služby v cizích ozbrojených silách podle § 21 odst. 1, § 321 odst. 1 tr. zákoníku, a to pokus relativně nezpůsobilý. (Srov. též [příjmení] [jméno] a kolektiv: Trestní zákoník - § [číslo]. Komentář. Vyd. 1. [obec] C. H. Beck 2009, str. 241).

81. Shora uvedeným nedůsledným postupem nalézacího soudu se vytvořil nesoulad především mezi konkrétním popisem stíhaného skutku v rozsudečném výroku a jeho právním posouzením v tomtéž výroku, a dále dílčí nesoulad mezi tímto popisem skutku a relevantními skutkovými i právními závěry soudu prvního stupně, vyplývajících z odůvodnění napadeného rozhodnutí, nesoulad, který lze místy označit téměř jako výrazný rozpor.

82. Z podnětu obou podaných odvolání proto Vrchní soud v Praze z důvodů uvedených v § 258 odst. 1 písm. d) tr. řádu těmito opravnými prostředky napadený rozsudek Krajského soudu v Praze v celém rozsahu zrušil, a protože procesnímu apelačnímu postupu podle § 259 odst. 3 tr. řádu nebránila žádná zákonná překážka, znovu sám ve věci rozhodl novým rozsudkem.

83. Nemůže být totiž sporu o tom, že v českém procesním právu trestním byl postupně posilován a posílen apelační princip v rozhodování odvolacího soudu. Koncepce odvolacího řízení po novele trestního řádu, provedené zákonem č. 265/2001 Sb. se projevuje ve způsobu vyřizování věcí odvolacím soudem přechodem od principu kasačního s omezenými prvky apelace k principu výrazně apelačnímu s prvky kasace.

84. Důvodem pro tuto tendenci je zde i snaha o zvýšení rychlosti a efektivnosti trestního řízení jako celku a odstranění některých prvků, které více působily jako „souboj“ jednotlivých instancí o prosazení vlastního názoru, konkrétně neustálé vracení věci soudu prvního stupně a opakované podávání odvolání proti novému rozhodnutí soudu prvního stupně. Prohloubení zásady dispoziční oproti zásadě oficality v odvolacím řízení sleduje zvýšení úlohy jak státního zástupce, tak i strany obžalovaného, případně dalších odvolatelů při předkládání důkazů na podporu tvrzení uváděných v podaných odvoláních, a to i na obranu svých stanovisek proti odvolání druhé strany.

85. V přezkoumávané trestní věci se odvolací soud v podstatě zcela ztotožnil s veškerými zásadními skutkovými závěry nalézacího soudu, kterým tento soud dal v zásadě naprosto odpovídající výraz v popisu skutku ve výroku o vině napadeného rozsudku.

86. Nalézacím soudem v tomto ohledu doslova perfektně vedeným a provedeným dokazováním, se podařilo podchytit všechna skutková fakta, nezbytná či potřebná pro vybudování pevných základů pro stanovení skutkovým zjištěním i zákonu plně odpovídající právní kvalifikace posuzovaného protiprávního jednání obžalovaného [jméno] [příjmení].

87. Při novém rozhodování ve věci samé mohl proto odvolací soud prakticky beze změn a zásadnějších doplnění převzít veškerá skutková zjištění nalézacího soudu a z těchto zjištění důsledně vycházet. Pokud vrchní soud například nepříliš zásadně doplnil popis skutku formulací, že obžalovaný se dopustil posuzovaného protiprávního jednání bez příslušného povolení, také toto konstatování mělo v řádně provedeném dokazování a následně i v písemném odůvodnění napadeného rozsudku plnou oporu.

88. Pokud pak na základě shora uvedených argumentů a závěrů na nich postavených dal odvolací soud správným a úplným skutkovým zjištěním soudu prvního stupně odpovídající vyjádření modifikovaným, plně zákonným právním posouzením, na jeho skutkových závěrech bezvýhradně stavěl.

89. Vycházel přitom z aktuálního, vícekrát novelizovaného znění zákona číslo 585/2004 Sb., o branné povinnosti a jejím zajišťování, tedy tzv. branného zákona. Na existenci zejména tohoto

zákona je ostatně založena relevantní část právní věty právního posouzení skutku Vrchním soudem v Praze.

90. Tento zákon v ustanovení § 1 vymezuje obsah branné povinnosti a druhy vojenské služby. [obec] povinnost je povinnost státního občana České republiky plnit úkoly ozbrojených sil České republiky; zahrnuje povinnost občana podrobit se odvodnímu řízení, vykonávat vojenskou činnou službu a plnit další povinnosti stanovené branným zákonem.

91. [příjmení], který nevykonává vojenskou činnou službu a má brannou povinnost, je vojákem v záloze. [příjmení] v záloze je předurčen pro doplnění ozbrojených sil podle jejich potřeb.

92. Část desátá branného zákona upravuje vstup občana nebo vojáka v záloze do ozbrojených sil jiného státu. Podle ust. § 34 zákona číslo 585/2004 Sb. v platném a účinném znění smí občan zásadně vstoupit do ozbrojených sil jiných států pouze se souhlasem prezidenta republiky na základě své žádosti, nestanoví-li branný zákon jinak.

93. Občan žádost o souhlas prezidenta republiky se vstupem do ozbrojených sil jiného státu podává Ministerstvu obrany, které ji se svým vyjádřením a po projednání s Ministerstvem vnitra a Ministerstvem zahraničních věcí předloží prezidentovi republiky. Občan v žádosti uvede jméno nebo jména, příjmení, rodné číslo, adresu trvalého pobytu a žádost odůvodní. Souhlas prezidenta republiky pozbývá platnosti dnem účinnosti vyhlášení stavu ohrožení státu nebo válečného stavu. Na udělení souhlasu není právní nárok.

94. Občan, který má více státních občanství, může vstoupit do ozbrojených sil jiného státu, jehož je také státním občanem, bez souhlasu prezidenta republiky. Bez souhlasu prezidenta republiky může vstoupit do ozbrojených sil jiného státu též občan za předpokladu, že tento stát je členem mezinárodní organizace zajišťující společnou obranu proti napadení, jíž je Česká republika členem. Prezident republiky může za stavu ohrožení státu nebo za válečného stavu vyzvat vojáky v záloze, kteří jsou v zahraničí, aby vstoupili do ozbrojených sil jiného státu, na jehož území se nacházejí nebo do něhož se mohou dostat. Vojenská služba takto vykonaná se považuje za tzv. mimořádnou službu.

95. V případě obžalovaného [jméno] [příjmení] nebyla žádná ze shora uvedených legálních možností vstupu do ozbrojených sil jiného státu prokazatelně naplněna.

96. Při ukládání nového trestu odnětí svobody odvolací soud plně vycházel z obecných zásad i konkrétních zjištění, na kterých založil napadené rozhodnutí již soud prvního stupně, a vrchní soud takto uložil obžalovanému [jméno] [příjmení] trest odnětí svobody ještě v dolní polovině odpovídající trestní sazby, jehož výkon podmíněně odložil na přiměřenou, nepřilíši dlouhou zkušební dobu, byť již přesně v polovině příslušné sazby.

97. Odvolací soud tímto postupem podle svého přesvědčení vhodně vyjádřil i okolnosti, svědčící ve prospěch reálně možné převýchovy a nápravy obžalovaného a jeho budoucího znovuzачlenění do normálního, řádného života společnosti.

98. Pokud jde o obžalovanému současně uložený trest ztráty vojenské hodnosti, odvolací soud se i v tomto ohledu zcela ztotožňuje s relevantním výrokem napadeného rozsudku a s naprosto správnou, přiléhavou a vyčerpávající argumentací nalézacího soudu, obsaženou v bodech 55., 56. a 57. písemného odůvodnění rozsudku soudu prvního stupně.

99. V zájmu aktualizace předmětného výroku z hlediska zákonných důvodů pro jeho uložení vrchní soud dodává, že v mezidobí skutečně došlo k zániku služebního poměru obžalovaného ke dni

[datum] uplynutím sjednané doby určité (viz též bod 49.), na správnosti závěru a úvah krajského soudu to však nic zásadního nezměnilo.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku není řádný opravný prostředek přípustný.

Lze však proti němu podat dovolání.

Nejvyšší státní zástupce je může podat pro nesprávnost kteréhokoliv výroku, a to ve prospěch i v neprospěch obžalovaného, obžalovaný pro nesprávnost výroku tohoto rozhodnutí, který se ho bezprostředně dotýká.

Obžalovaný může dovolání podat pouze prostřednictvím obhájce, jinak se takové podání nepovažuje za dovolání, byť bylo takto označeno. Dovolání se podává u soudu, který ve věci rozhodl v prvním stupni, do dvou měsíců od doručení tohoto rozhodnutí.

O dovolání rozhoduje Nejvyšší soud. Nutný obsah dovolání vymezuje ustanovení § 265f tr. řádu.

Praha 17. září 2019

JUDr. Zdeněk Sovák
předseda senátu